Länsstyrelsen
Södermanlands län

Datum
2026-02-25

Diarienummer
1512-2026

Handlingsplan avseende Länsstyrelsen i Södermanlands läns stöd till kommunernas verksamhet med personligt ombud år 2026

Länsstyrelsen har enligt förordning 2013:522 i uppdrag att lämna in en handlingsplan till Socialstyrelsen avseende arbetet med personligt ombud. Planen ska innehålla uppgifter om hur Länsstyrelsen ska arbeta med uppdraget under kommande år.

Handlingsplanen

Handlingsplanen revideras årligen. Länsstyrelsen har ansvaret för att handlägga och fatta beslut om ansökningar från kommunerna gällande statsbidrag för verksamhet med personligt ombud. För detta arbete avsätts totalt cirka 0,10 årsarbetskrafter.

1. Fördelning av statsbidrag

Ansvarsfördelning:
En särskilt utsedd handläggare har det huvudsakliga ansvaret och sköter samtliga moment i processen kopplad till statsbidraget. I detta ingår också att handläggaren ansvarar för att informera kommunerna om villkoren och möjligheterna att ansöka om statsbidrag samt säkerställa att ansökningsprocessen är tydlig och tillgänglig. Till detta har Länsstyrelserna även lanserat en e-tjänst som används av verksamheterna både för ansökan och för den senare redovisningen. Ansvarig handläggare ansvarar för att driva ärendena framåt och begära in kompletteringar samt färdigställa beslutsunderlagen.

Beslut om statsbidraget fattas enligt myndighetens arbetsordning och delegationsordning. För verksamheter som tar emot större statsbidrag än 1,4 mkr är det länsrådet eller dennes ställföreträdare som fattar beslut. För övriga är det enhetschef upp till 700 000 kr och avdelningschef upp till 1,4 mkr. Besluten fattas dock först efter att Socialstyrelsen har fördelat statsbidraget mellan länen och betalat ut medlen till Länsstyrelsen.

Ansvarig handläggare ansvarar för att kommunicera beslut och hantera inkomna rekvisitioner, upprätta utbetalningsunderlag. Ansvarig handläggare ansvarar för kontakten med Länsstyrelsens ekonomifunktion, som ansvarar för att själva utbetalningen verkställs.

Arbetsgång:
Länsstyrelsen inleder processen genom att i november skicka ut information och ansökningsblanketter till samtliga verksamheter i länet. Om någon kommun inte omfattas av en PO-verksamhet under året som passerat, får den kommunen också information. För att säkerställa att alla berörda kommuner/verksamheter får möjlighet att ansöka skickas en påminnelse ut i februari.

Kommunerna har enligt Socialstyrelsens föreskrifter fram till den 1 mars på sig att skicka in sina ansökningar till Länsstyrelsen.

När ansökningarna inkommit och efter sista ansökningsdag passerat (1 mars) ska länsstyrelsen normalt inom en arbetsvecka eller inom den tid som Socialstyrelsen anger, rapportera till Socialstyrelsen hur många årsarbetskrafter som ansökningarna totalt omfattar. Inför Socialstyrelsens beslut om fördelning av statsbidraget mellan länen sammanställer handläggaren nödvändiga uppgifter och rapporterar dessa (totalt antal sökta årsarbetskrafter i länet med två decimaler) till Socialstyrelsen.

Under mars genomförs en första genomgång av ansökningarna och om nödvändigt begärs kompletteringar in.

När Socialstyrelsen har beslutat om fördelningen av medlen och Länsstyrelsen tilldelats sin del, ansvarar handläggaren för att rekvirera de tilldelade medlen från Socialstyrelsen.

Den slutliga handläggningen av ansökningarna sker senare under våren. När ansökningarna bedömts vara kompletta upprättar ansvarig handläggare ett beslutsunderlag som föredras för beslutsfattaren enligt myndighetens delegationsordning.

Efter att besluten är fattade upprättar ansvarig handläggare utbetalningsunderlag. Utbetalningen av statsbidraget till kommunerna sker i takt med att rekvisitioner inkommer. Målet är att samtliga medel ska vara utbetalda innan sommaren.

Ansvarig handläggare behåller ansökningsärendena öppna fram till dess (påföljande år) att verksamheternas redovisningar är inkomna i respektive ärendena och ärendena ska avslutas.

2. Länsstyrelsens arbete med uppföljning av verksamheten

Ansvarsfördelning:
Ansvarig handläggare ansvarar för att informera verksamheterna om förutsättningarna för redovisningen och begära in redovisningen från verksamheterna. Handläggaren ansvarar även för att vid behov begära in kompletteringar till redovisningen och skicka ut påminnelser till verksamheterna. Ansvarig handläggare ansvarar för att granska kommunernas redovisningar och utöver detta bedöma behovet av löpande kontakter.

Arbetsgång:
Uppföljningen av verksamheterna sker huvudsakligen genom kommunernas (verksamheternas) skriftliga redovisningar som verksamheterna lämnar i Länsstyrelsens e-tjänst.

Under senhösten informerar Länsstyrelsen verksamheterna om tiderna och förutsättningarna för redovisningen samt hänvisar verksamheterna till Länsstyrelsens e-tjänst, där all nödvändig information finns.

I december skickas en påminnelse om sista datum för redovisningen ut. Vid behov skickas begäran om komplettering till verksamheterna. Om en verksamhet inte kommit in med sin redovisning efter första veckan i januari kontaktas kommunen, per telefon eller e-post, för att fånga upp eventuella problem och förseningar. Senast 15 januari ska kommunerna (verksamheterna) lämna in redovisningen till Länsstyrelsen.

Som komplement till redovisningen kan löpande kontakter ske med de olika verksamheterna, kommuner, ombud och andra relevanta regionala aktörer via telefon, e-post och möten.

Förutsatt att tillräckliga resurser avsätts har Länsstyrelsen även följande mål:

- Fortsätta följa upp Arbetsförmedlingens, Försäkringskassans och Primärvårdens representation i verksamheternas ledningsgrupper. Denna uppföljning kommer huvudsakligen att ske genom dialog med verksamhetschefer i samband med länsträffar på våren och hösten eller genom e-postförfrågningar. Resultatet av uppföljningen kommer att

rapporteras till både beslutande chef/länsledningen och Socialstyrelsen.
- Granska hur verksamheternas rutiner för rapportering av identifierade brister och systemfel har utvecklats och fungerar i praktiken.

3. Återrapportering till Socialstyrelsen

Ansvarsfördelning:
Ansvarig handläggare kontrollerar relevanta uppgifter i verksamheternas redovisningar och de aktuella uppgifterna om Länsstyrelsens verksamhet och ansvarar för att bereda ett beslutsunderlag (utkast på Socialstyrelsens webbenkät). Ansvarig beslutsfattare följer av handläggningsordningen.

Arbetsgång:
Senast den 1 mars ska Länsstyrelsen återrapportera länets ombudsverksamhet till Socialstyrelsen.

Ansvarig handläggare använder relevanta uppgifter från verksamheternas redovisningar när Länsstyrelsens besvarar Socialstyrelsens webbenkät samt besvarar enkätens frågor om Länsstyrelsens verksamhet. Det inkluderar en ekonomisk redovisning. Innan enkäten skickas in till Socialstyrelsen ska ansvarig beslutsfattare enligt handläggningsordningen godkänna svaren i formuläret.

När alla redovisningar inkommit skickas dessa till Socialstyrelsen. Formulär från Socialstyrelsen föredras för och beslutas av länsledningen, företrädesvis länsrådet eller dennes ställföreträdare.

4. Råd, stöd och utveckling till befintliga verksamheter

Beskrivning av Länsstyrelsens insatser:

Länsstyrelsen erbjuder stöd, rådgivning och vägledning i verksamhetsrelaterade frågor via telefon och e-post. En del av arbetet är att sprida information om utbildningar och konferenser som kan vara relevanta för de personliga ombuden och en det sker också samordnat med Länsstyrelsens olika rättighetsuppdrag.

För att främja samverkan och kompetensutveckling bjuds de personliga ombuden in till relevanta konferenser och utbildningar som anordnas inom andra uppdrag vid Enheten för social hållbarhet och

Samhällsbyggnadsavdelningen. Dessa arrangemang anordnas också både inom och utanför länet av olika aktörer.

Exempel på sådana evenemang inkluderar

- den årliga konferensen om bostadsförsörjning,
- utbildningsdagar riktade till länets så kallade Rättighetsnätverk, om tillgänglighet, delaktighet och funktionshinder,
- mänskliga rättigheter,
- barnets rättigheter,
- jämställdhet och
- våld i nära relationer.

Förutsatt att tillräckliga resurser avsätts har Länsstyrelsen även som mål att stärka och stödja de befintliga verksamheterna genom följande insatser:

- Organisera digital länsträff för de personliga ombuden och verksamhetscheferna. (En på våren och/eller en under hösten)
- Bjuda in de personliga ombuden till en konferens för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling, gärna i samverkan med andra län. Konferensen kan genomföras antingen digitalt eller fysiskt.
- Stödja länets ledningsgrupper genom att under hösten arrangera en digital gemensam träff för dialog och erfarenhetsutbyte, eventuellt i samarbete med andra län.

5. Främja utveckling av nya ombudsverksamheter

Beskrivning av Länsstyrelsens insatser:

Sedan 2025 omfattas samtliga kommuner i Södermanland av en PO-verksamhet. Länsstyrelsen har återkommande sedan 2016 till 2024 lyft och informerat om möjligheten att söka statsbidrag för att etablera PO-verksamhet. Under dessa år saknades verksamhet i en av nio kommuner. Länsstyrelsen kommer även framledes att verka för en fortsatt stor täckning av personliga ombud i länet.

6. Länsstyrelsegemensamt arbete i samverkan med Socialstyrelsen

Beskrivning av Länsstyrelsens insatser:

Under året avser Länsstyrelsen att vara aktivt engagerad i de nationella möten som anordnas av Socialstyrelsen.

Samtidigt kommer samarbetet med närliggande län att fortsätta, med syfte att stärka samordningen och effektivisera arbetet. En ytterligare prioritet är att bidra till utvecklingen av informationsutbyte och kunskapsdelning på Länsstyrelsernas gemensamma digitala plattform för personligt ombud.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef för social hållbarhet Anne-Louise Gjuse med Mikael Lindqvist som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.